

Ապրիլը մտածել է, սիրել, կամենալ, գործել սուրբ բնազդներով. լուռ և լուրջ ճիգով, սերտուած ծրագրի մը համեմատ ընդհանրապէս, բայց նաև յաճախ վայրկենական խոյանքի մը թևաբախումներով, որոնք մարդուն մէջ նիրհող աստուածային ոյժերուն յանկարծական զարթոնքն են: Կ'ապրին անոնք որ կրնան տևական, աւելի ճիշդ՝ տևականապէս բարի գործ մը արտադրել. որոնց իմաստութեան գործարանը սիրտն է իրենց մէջ, այսինքն որոնց բանականութիւնը և սէրը ընդհանուրած են իրարու. անոնց կեանքը իր սնունդը կ'առնէ ոչ թէ անցեալ յիշատակներէ միայն, որոնց մէջ պատրանքն է ստէպ որ ուրուականներ կը խաղցնէ, այլ նախազգացուած ապագայէն, որո՛ւն կը փոխարկէ ան միշտ ներկան, յոյսի մտասեւեռումով, այսինքն լաւագոյն ապառնիի մը հանդերձանքը ընելով առաջիկան:

«Ապրիլը, վերայապէս, պատրաստուիլն է մահուան, առաջուց սակայն ջանալով որ ան լինի յալթական, փառաւոր և լի անմահութեամբ, այսինքն երկրի վրայ վարելով երկնաքաղաքացիի կեանք»:

Ամանորի պատկերը, որ խորհուրդն է կեանքին, ի՜նչ թելադրութիւններ պիտի ընէր անոնց որոնք պիտի չուզէին թեթև հոգեով անցնիլ անսր առկէն:

* * *

ՆՈՒԻՐԱԿ ԳԱՐԵԳԻՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿ՝ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԱՄԵՐԻԿԱՅԱՅՈՑ

Եթէ այս նշանակալից ընտրութիւնը իրեն արժանի կարեւորութեամբ չը շեշտուեցաւ դեռ հայ մամուլին մէջ, կը հաւատանք թէ ատոր պատճառն է նոյն ինքն ընտրեալ Սրբազանը, որ, բառին բովանդակ իմաստով օրինասէր, չուզեց որ կատարուած իրողութիւն մը նկատուի ան՝ առանց Մայր Աթոռոյ հաստատումին:

Գիտենք թէ որո՛նք ընտրեցին կամ թէ որո՛նք չ'ընտրեցին զինքը. բայց աւելի քաջ զիտէ ամէն ոք թէ Ամերիկահայոց մէջ չկայ մէկը որ տարակարծիք լինի անոր այդ պաշտօնին արժանաւորութեանը մասին. և այս է էականը՝ ամէն բանէ աւելի:

Տ. Գարեգին արքեպիս. Յովսէփեան արժանաւորագոյն հոգեորականն է, որուն կարելի էր վստահիլ այսօր Ամերիկահայոց առաջնորդութիւնը. գիտուն կրօնաւոր, փորձառու եկեղեցական, պարկեշտ մարդ, հայրենասէր, հմուտ. բազմաթիւ բարեմասնութիւններ կը միանան իր վրայ, իր մէջ ցուցնելու համար ամէնուն՝ բուն օրուան մարդը, յարմարագոյնը եւ ամենէն կարողը իրրեւ վարիչ այդ բազմապահանջ թեմին:

Անհամամտութիւնները, որոնք սկիզբէն եղան եւ ակներեւորէն կան դեռ այս հարցին շուրջ, ըստ մեզ մակերեսային են, ցորչափ ընտրեալին անձին մասին չեն անոնք, և ծանօթ հանգամանքներէ յառաջացած ընտրողական սկզբունքներու ծնունդն են միայն:

Այդ կէտը չէ ստիպում որ մենք պիտի ուզէինք մատնանշել հոս . ընտրական ձեռնարկութեանց մէջ երբեմն ճակատագրորէն պատահած թերութիւնները շուտով եւ ինքնին կը կորսուին, երբ ընտրութեան արդիւնքը ինքն իսկ իսկոյն կը սրբազրէ զանոնք: Կ'ըսենք այսպէս, որովհետեւ վստահ ենք թէ Ն. Սրբազնութիւնը պաշտօնի ձեռնարկելուն վաղորդայինն նոյն իսկ՝ իրեն համար առաջին գործ պիտի ընէր Ամերիկահայ կեանքին մէջ վերահաստատութիւնը եկեղեցավարական միասնականութեան, որուն ներկայ պառակտեալ դրութիւնը անհանդուրժելի վէրք մըն է Հայ եկեղեցիին համար: Իր ողջմտութիւնը և ժողովրդասէր ոգին ոչ մէկ կասկած կը ներեն այդ մասին. իսկ իր տաղանդը և անվիճելի ձեռնաստութիւնը մեզ համար բոլորովին անտարակուսելի կ'ընէին իր յաջողութիւնը այդ ուղղութեամբ:

Մեզի համար, հարցը՝ իր ընտրութեան համար Մայր-Աթոռէ սպասուած վաւերացումին յապաղման մէջ է: Էջմիածին լուռ է կատարուած ընտրութեան մասին, բայց որոշ կը թուի իր կամքը՝ Սրբազանին Ամերիկայէն մեկնումին վերաբերմամբ: Այսպէս կ'երևի Էջմիածինէն հասած հեռագիրներէն, եթէ սակայն ճիշդ են անոնց մասին ի լրոյ կամ ոչ պաշտօնապէս մեր ստացած տեղեկութիւնները:

Կը մնայ ուրեմն զիտնալ թէ իր ներկայութիւնը անհրաժեշտ դատուած է Էջմիածին, թէ այլ ևս անհարկի՝ Ամերիկայի համար: Առաջին պարագային, պատճառ մը չկայ որ հեռագիրը չճշդէր զայդ, ու այն ատեն ոչ ոքի, ոչ իսկ Սրբազանին, պիտի մնար առարկութեան տեղի. իսկ երկրորդ պարագային՝ ըստիպուած պիտի լինէինք խորհիլ թէ սխալ տեղեկութիւններ պէտք է հազորդուած լինին Մայր-Աթոռ:

Այդ տեղեկութեան աղբիւրը չեն կրնար եղած ըլլալ անոնք որ մաս չունեցան ընտրութեան գործին մէջ. անկարելի է անոնցմէ սպասել այդպիսի զուհիկ անբարեխղճութիւն մը, եւ յետոյ, պարզ է թէ ո՞ր աստիճան ի գործուկրնար ըլլալ այնտեղ իրենց ձայնը: Այլ աւելի անտրամաբանական պիտի ըլլար այդպիսի կասկած մը ունենալ ընտրողներուն մասին. այդքան անհեթեթ հակասութիւն կարելի չէ երևակայել:

Բայց եթէ սխալ տեղեկութեան մը վարկածը անհիմն չէ բոլորովին, ցաւազինօրէն հիւանդ մտայնութեան մը գործը կրնայ ըլլալ ան. ու պատկանեալ Մարմիններու պարտքն է ուղղել այդ սխալը, և յարգանքով հասկնալ Էջմիածնի թէ Յովսէփեան Սրբազանի պաշտօնը օգտակար կրնայ ըլլալ ոչ միայն Ամերիկահայութեան, այլ նաեւ Մայր-Աթոռոյ վարկին և դիրքին նոր աշխարհի մէջ:

Մեծ թեմի մը Առաջնորդը, այդ թեմին ներկայ կացութեան մէջ մանաւանդ, Տ. Գրեգորի արքեպիսկոպոսի նման մեծ կարողութիւններով օժտուած հոգևորական մը միայն կրնայ ըլլալ: